

La presència dels grans poetes medievals al port dels Alfacs

El poeta Francesc Vicent Garcia (Saragossa, 1579 - Vallfogona de Riucorb, 1623), conegut literàriament com a Rector de Vallfogona, s'ha convertit amb el pas de les centúries en una figura mítica en el marc de la literatura catalana. Llavors, és irrefutable el fet que enguany, per tal de commemorar el 400 aniversari del seu traspass, el Govern de la Generalitat de Catalunya ha instaurat l'Any Rector de Vallfogona. La Institució de les Lletres Catalanes ha donat a conèixer un programa d'activitats força extens, copiant l'explicació literal, amb "la intencionalitat de crear una xarxa de complicitats que fes possible l'actualització, la valoració i la difusió de la vida, l'obra i la llegenda del Rector-poeta", un llegat que s'ha anat transmetent al llarg de generacions. Al capdavant, era considerat com "lo poeta de Catalunya" fins a la consolidació de la Renaixença a mitjan del segle XIX, quan va ser destronat a causa de la grandíssima popularitat de què va gaudir mossèn Cinto Verdaguer (Folgueroles, 1845 - Vallvidrera, 1902).

Al novembre de 2016, a l'antic taller de Cinta Dalmau, i com a activitat prèvia a la Nit de Santa Llúcia - Festa de les Lletres Catalanes que organitzava Òmnium Cultural a Tortosa, va celebrar-se l'acte Pedres Literàries, dedicat a la figura d'aquest eclesiàstic-poeta de tanta volada. Va haver-hi una glossa de l'autor per part del Dr. Enric Querol i una recitació de la seua obra per part de literats com Xavier Aragó o Lluís Martin Santos. Era el primer cop que se li feia un homenatge vora l'Ebre en molt

temps, el qual formava part del conjunt d'actes lletrats de l'Any Els 90 de Manolo, dedicat a l'intel·lectual, mestre i literat Manuel Pérez Bonfill (Tortosa, 1927 - 2018), el nostre professor de sempre.

La recent revifalla en l'interès per la seua obra i personalitat ha portat el duo musical format per la cantant Pili Cugat i el guitarrista Carlos Luprián a enregistrar el compact disc *Cantant al Rector de Vallfogona*, les cançons del qual poden ser escoltades en moltes biblioteques d'arreu del país. Posteriorment, també Quico el Célio va estrenar l'espectacle *Musicanç lo Rector de Vallfogona*, alhora que quant a adaptacions musicals hem de tindre en compte el fet que un dels grans rapsodes poètics actuals, Celdoni Fonoll, també hi ha volgut posar el seu granet d'arena.

Tanmateix, en aquest apunt ens complau fer cinc cèntims principalment de l'aparició d'un nou punt biogràfic sobre l'esmentat poeta barroc que acaba de veure la llum de la mà del Dr. Enric Querol, un dels grans estudiosos dels seus quefers vitals i literaris, amb el segell de Rafael Dalmau Editor. Aquesta biografia ha estat dividida en cinc parts, cosa que permet fer un viatge a redós d'una vida misteriosa en la qual encara hi ha molts enigmes a esbrinar. A partir de l'estudi introductori titulat 'L'entorn familiar', el lector va comprendre un dels trencaclosques principals dels darrers anys: el seu lloc de naixença. El catedràtic de Filologia Catalana de la Universitat de Girona, Albert Ros-sich, va posar a l'abast del gran públic la seua partida de naixement, que va

redactar-se a la capital aragonesa on s'havien traslladat els seus progenitors feia poc. El veiem, però, anys a venir ben integrat a l'incipient ambient literari tortosí (el cavaller Jeroni d'Herèdia, el pintor Joan Dessí, el dominic Baltasar Sorí, etc.), sobre el qual ja havia publicat detallats estudis el biògraf en qüestió.

En un capítol posterior el rector va conrear vincles amb dos rovellers de l'ou eclesiàstic del moment, Barcelona i Vic. La presència omnipresent de la tot poderosa família Montcada, d'origen ebrenc, marca els seus quefers per mitjà dels seus lligams molt estrets amb els poderosos capitosts d'aquestes diòcesis. D'aquesta manera endega una carrera ben transcendent en l'àmbit literari, alhora que s'intueix prou exitosa en l'eclesiàstic, a despit del seu traspass en una edat no gaire avançada.

En l'esclat del període que el Dr. Querol anomena com a 'Vallisfecundae', ens situa davant del període clau de la seua activitat literària, que ha portat a tantes anàlisis diverses. Indubtablement, la seua obra és d'una qualitat excepcional, la qual va ser molt valorada ja en vida del poeta, a la vegada que va anar creant tota una mitologia al seu redós. El vallfogonisme va ser tota una escola que va aplegar conjuntament conreadors literaris i molta transmissió oral de les seues creacions. La seua figura va ser enlairada en determinats moments, i cruelment criticada sobretot per part d'homenots de la Renaixença que feien befa del seu estil barroer i varen acusar-lo de la castellanització de l'idioma. En una molt bona anàlisi,

Querol situa una obra panegírica seua com a anterior a les del famós poeta del Segle d'or del Barroc castellà, Luis de Góngora y Lucientes, rebutjant a la vegada la idea que el rector havia copiat els models i la mètrica castellans, tal com havien difós altres estudiosos en nombroses ocasions.

Un apartat de notable interès l'enllaça amb l'ambient literari de Cervera, a la Segarra, un dels pocs indrets de la Corona d'Aragó on el català literari seguia conreant-se a un bon nivell, fet que aclareix una mica el fet que el poeta de raïl tortosina adoptés el català com a àina de creació literària, i no optés per la llengua de prestigi veïna de Castella com tants altres autors contemporanis seus.

Ja en època de maduresa esdevé secretari de Pere de Montcada, mentre es va movent pel territori català i també fa cap a Madrid, on va ser força lloctat per mífics autors del moment com Felíx Lope de Vega y Carpio.

El Dr. Querol conclou l'estudi amb una explicació detallada de la seua fama pòstuma, i afegeix com a apèndix el seu testament personal, que posa al descobert els seus lligams d'amistat, i l'arbre genealògic de la família Garcia-Ferrandis.

El Rector ha esdevingut un personatge mític de l'imaginari col·lectiu català, atès que és el paradigma del clergue enginyós, murri i sorneguer.

Emigdi Subirats
escriptor

La veu popular havia anat escampant arreu del territori tot un repertori d'anècdotes gracioses de les quals era el protagonista, contalles de l'humor clerical de l'època a causa dels seus sonets satírics que varen fer-lo tan popular.

Val a dir, que el frare dominic Francesc Mulet (Sant Mateu del Maestrat, 1624 - València, 1675) va tindre a l'antic Regne de València una fama semblant al del rector al Principat. Durant la Renaixença fins i tot va veure la llum una revista satírica que portava com a títol *El Pare Mulet i Bou Solt*, dirigida amb molta por i poca vergonya pel poeta Constantí Llobart. Tots dos, conjuntament amb Francesc Fontanella i Garraver (Barcelona, 1622 - Perpinyà, 1681) són les úniques figures literàries en català d'un període marcat per la desnaturalització cultural. Tanmateix, el Dr. Querol en tots els seus estudis al respecte insisteix en el fet que no era decadència cultural sinó especialment d'ús lingüístic preponderant de la llengua de Cervantes.

Àrea #DeltobreTerritori
Planificació Territorial

Edicte

La Junta de Govern Local en la seva sessió de data 17 de maig de 2023 aprovà inicialment el Pla de Millora Urbana 53- CARRER SANT SFRACSTIÀ amb sistema de reparació en la modalitat de cooperació.